

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Mindenki érdekelt!

Őszintén bevalljuk, nem tartjuk tulságosan fontosnak a város háza környékén keletkezett vihart, amelyet dr. Simonca György beadványa szított fel. Tulzás lenne azt állítani, hogy a purifikálás régóta várt arany korszaka bekövetkezett, most kezdődik meg a közélet tisztaságáért az élet-halál harc, mely olyan nagyon összeférhetlenségi eseteket is kárhoztat, amilyenekhez a prefektushoz intézett beadvány megbélyegez. Szó sincs róla, a konkrét eset eléggé delikát. De a mai nehéz viszonyok között alig van közszereplő egyéniség, aki valamilyen irányban érdekelt ne volna és tisztán csak az illető közhivatalnok egyéni mentalitásán mulik, hogy összeférhetlenségét legyőzve munkásságát kizárólag a köz érdekének szenteli-e?

Az eset, mint tünet, mint jelenség, azonban annál érdekesebb és figyelemreméltóbb. Mi ismerjük a vád rejtett indítékait és jól tudjuk, hogy a választás előszele viharzik a város háza környékén, Simonca dr. beadványa körül. Az emberek kezdenek idegesek, érzékenyek lenni, hatalmi pozíciók irognak kockán és minden eszköz alkalmasnak látszik a választási agitációra. Simonca Györgynek a választás küszöbén talán tudat alatt, de egészen határozottan az volt az intenciója, hogy a fórumra lépjen. A tömeg előtt népszerű és szimpatikus gesztusokkal támadja azokat, akik ma a város háza urai, és ehhez mindenkinek joga van, ha akar mutatni olyan hibákra, amelyeket máskor talán ő sem méltó volt volna figyelemre és erős szavakkal ostoroz olyan momentumokat, amelyeket a közelgő tisztújítások sokszoran nagyító üvegében mindenki szívesen felfedez.

A választási harcok küszöbén az emberek bátrabbak, őszintébbek és kiméletlenebbek. Különösen azok, akik maguk is részt akarnak követelni a közéleti szereplésből. El lehetünk készülve arra, hogy a dr. Simonca vádjai csak bevezetés volt a további akcióhoz. Akadni fognak mások, akik még élesebben és még súlyosabb vádakkal fogják támadni a Ma közéleti szereplőit. És pedig nemcsak a város háza urait, hanem az összes többi érdekelt vezető egyéniségeket is. Ez lehet korteskedés, mely demagógiának, gyanúsításnak vagy okvetellendésnek nevezni. De azért reánk, városi polgároknak nézve mégis örvendétes akció.

Ime nem egészen haszontalanok a választások. Megtisztítják a le-

vegőt és — legalább egy rövid időre — megnyugtatók a közvéleményt. Mert ha csak egyetlen igazi visszaélést is sikerül a választás izgalmaiban napfényre hozni, mindenki meg lehet elégedve az eredménnyel és hálás lehet dr. Simonca Györgynek, aki az akciót megindította.

Mért utazott váratlanul Budapestre a bukaresti magyar követ?

— Budapesti tudósítónk távirata —

Politikai és diplomáciai körökben élénk feltűnést keltett báró Villányi bukaresti magyar követnek váratlan megjelenése Budapesten. A követ budapesti tartózkodását többféle kombinációval hozták összefüggésbe. A hírekkel kapcsolatban illetékes helyen kijelentették, hogy Villányi magyar követ magán ügyben tartózkodik Budapesten és ha Bethlen miniszterelnökkel keresne is érintkezést, az csak magánjellegű volna.

Románia és Magyarország között ezidőszereint több ideiglenes egyezmény van érvényben. A végleges kereskedelmi szerződés megkötésére még nem történtek előkészületek.

Vita az antiszemitizmusról a román sajtóban

Bukarestből jelenti a Rador: Az Adeverul után ma a Viitorul vezércikkben reflektál a Patriának egy antiszemita cikkére. Súlyosan elítéli a Patriának minden olyan

ténykedését, amely alkalmas a lelkek egyensúlyát megbontani. Kétszínűséggel vádolja a Viitorul a nemzeti párt hivatalos lapját.

Ellentmondó jelentések a mezőgazdasági választásokról

Hogy szól a hivatalos értesülés és mit mondanak a lapjelentések

Bukarestből jelenti a Rador: A belügyminisztériumba érkezett hivatalos jelentés szerint a mezőgazdasági kamarák választásain

a liberális lista 27, az egyesült ellenzék listája 27, az avarescanusok listája 4, megyében jutott eddig győzelemre. 22 megyéből nem érkezett még jelentés.

A Viitorul a választásokkal kapcsolatban azt írja, hogy több helyen hamisított igazolványokkal szavaztak az egyesült ellenzék listájára. Ezért támadja is a helytelenül eljáró járásbírókat. A Cuvantul és más ellenzéki la-

pok viszont azt hangoztatják, hogy a kormány terrorral dolgozik. Ivestiben és Covorluban

az ellenzék vezéreit meg-

Vizsgáznak a váradai tanárok

Ma kezdődött az írásbeli

Az Estilap hírt adott arról, hogy az összes felekezeti iskolák tanárainak újból vizsgáznok kell román nyelvből. Vizsgáló-bizottság elé kerülnek az állami iskolák tanárai is, akik eddig még nem jelentkeztek vizsgára, vagy akik az eddigi vizsgákat nem állották ki sikeresen.

Négy vármegye tanárai gyűltek össze ma délelőtt az állami leányiskolában, Bihar,

Szatmár, Szilágy és Máramaros vármegye összes jelentkezői, számszerint körülbelül háromszázan. A vizsgáló bizottság elnökei Szilágyi-Corbu János és Caba Agoston, vizsgáló tanárok Firu Miklós és Catana Aurél igazgatók. Az írásbeli vizsga ma délelőtt kezdődött meg és tekintettel a jelentkezők nagy számára, a vizsgálatok napokig fognak tartani.

verték, úgy szintén Titu Jonescu újságíró is.

Prahova megyében az éjjel 4333 szavazatot adtak le az egyesült ellenzék listájára, a liberális blokk viszont 4326 szavazatot kapott; az avarescanusokra 1649 szavazat esett. Ezt konstataulta az esti összeheszlálás. Reggel, amikor a szavazatokat újból összeszámálták, a liberális listára leadott szavazatok közt 18 szavazattal többlet találtak. Az egyesült ellenzék bizalmi férfiai panaszt tettek a törvényszék elnökénél, aki erre elrendelte a harmadszori számadást. A Viitorulnak az a meggyőződése, hogy a hátralévő választások abszolút többséget eredményeznek a liberális blokk számára.

Az Adeverul, a Romania, a Cuvantul, a Neamul Romaneasc és a Lupta a hivatalos jelentéssel ellentétben úgy értesül, hogy

35 kerületben az egyesült ellenzék, 25 kerületben a liberálisok és 4 kerületben a néppárt listája győzött.

Az Indreptarea arra mutat rá, hogy a választásoknak nincsen politikai jellege, s így a sikertelenség sem politikai fiaskó.

Az ellenzéki lapok megbízható helyről nyert értesülésre hivatkozva közlik, hogy

a mezőgazdasági kamarák választásainál tapasztalt sikertelenség arra indította a kormányt, hogy a munkáskamarai választások időpontját bizonytalan időre halassza.

Atlantic mozgó Apolló mozgó

6 és 9 1/4 órákor

Még ma és holnap
Exklusiv monumentális film!

MESSALINA

2 rész, 11 felvonás

A két rész egyszerre lejátszva!

I. rész: MINDENKI SZERETŐJE

II. rész: MESSALINA HALÁLA

Kedvezményes és szabadjegyek csak pénteken érvényesek.

Jön: **HARRY PIEL !!** Jön:

HIREK

x Elutazók figyelmébe: Kisenew és bucuresti mintavásárra szóló kedvezményes vasúti jegyeket válthat a Hegedüs Hirlapirodába.

A mai zürichi nyitás

BUKAREST 260 —
BERLIN 12275 PARIS 2430 —
NEW-YORK 516 PRAGA 1530 —
LONDON 250650 B.PEST 7255
BECS 7265

Nagyvárad
Árfolyamok

Magyar korona	360 áru	363 pénz
Osztrák shilling	2780	2790
Francia frank	930	935
Angol font	968	965
Svájc frank	3860	3855
Lira	730	727
Dollár	198	19750
Cseh korona	583	585

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinek szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyváradai fiókja (Hegedüs Hirlapiroda.)

Olcsóbb az utazás
Párisba

Párisnak ideai szenzációja kétségen kívül a modern iparművészeti kiállítás, amelynek külön attrakciója — ottjárt emberek tanúsága szerint — 1900, a világkiállítás óta nem volt a világ fővárosának. Áprilisban nyílt meg Páris szívében, a Champs-Élysées-n ez a csodaszép kiállítás és október végéig tartják nyitva. Több, mint negyven ország iparművészei állították ki termelésük színét-javát. Aki Párisba utazik (és Váradról mostanában sokan készülnek a francia fővárosba), az el ne felejtse megtekinteni a modern iparművészetnek ezt a kolosszális tárházát. Már csak azért is érdemes megtekintésre ez a kiállítás, mert a látogatók utazási kedvezményben részesülnek. Bővebb felvilágosításokat a Waggon-Lits-vállalat ügynöksége ad a Hegedüs Hirlapirodában.

* Közigazgatási felügyelő érkezett Váradra. Ma délelőtt a városházára érkezett Zernest közigazgatási felügyelő, aki több konkrét ügyben fog megbeszélést folytatni a város vezetőivel.

* A cigánybáró halála.

Tegnap délután szokott asztalánál beszélgetett a Royal terraszán Jakovics Manó állatkereskedő. Régi ember, sokan ismerték, hezagos intelligenciájával igazán életművész volt. Elegánsan öltözött, szerette az ékszer, a pezsgő, a jó társaságot és a finom cigarettát. Cigánybárónak nevezték, de nem volt abban sértés. Volt idő, amikor sok pénzt keresett, de gavallér élete, hosszszas betegsége, meg a családjáért szívesen hozott sürü áldozat anyagilag kimerítette. Mostanában erősen kellett a létért küzdenie, de azért a világnak semmit sem árult el. Jókedvű volt és rendszeren öltözött, mindennap megjelent a kávéházban. Onnan ment tegnap délután haza Cele Trei Crisuri (Torna)-utcai lakására, ahol hirtelen rosszul lett. Mire orvos érkezett, már nem élt. Szívszélhűdés érte. Ma délután temetik a Cele Trei Crisuri (Tora)-u. 5. számú házból.

* A beiratások a Zsidó Lyceumban szeptember hó 1—8-ig tartanak napoként 9—12-ig. A javító, különbözeti- és pótvizsgák szeptember 10-én kezdődnek s 18-án végződnek. — Az V. osztályra képesítő felvételi vizsgák szeptember 20 és 25 között folynak le. E felvételi vizsgára készülő szeptember hó 18-ig kérvényt kötelesek beadni, megjelölve, hogy a modern vagy reálgazdasági oktatásnak lépni.

Bolgár fakereskedő telefonja 859.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

* Poale Zedek Egyesület Oradea-Mare. Meghívó. A zsidó iparosok Egyesülete vasárnap, e hó 30-ikán délelőtt fél 10 órákor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat ezúton meghívjuk. Az Elnökség.

* Halott — vagy csak teteti magát? Bécsből jelentik: Petermayer Adolf steyeri kávé két lányával együtt csónakkirándulást tett az Enns folyón. A csónak állítólag nekiütődött egy sziklának, összetört és a benneülők a vízbe zuhantak. A leány kiuszott a partra, apjuk azonban belefulladt a vízbe. Ezzel szemben Linzben az a hír terjedt el, hogy Petermayer, aki kitűnő uszó, Bécsben van és jól érzi magát. Petermayernek tíz évvel ezelőtt volt egy hasonló esete. Akkor halálhírére költötte, hogy hitelezői elől meneküljön. Azt hiszik, hogy most is így történt, bár az egyik verzió szerint holttestét is megtalálták.

* Orvosi hír. Dr Sándor János, a tüdőbetegek szakorvosa, belgyógyász, szabadságáról hazaérkezett és rendelőseit megkezdte Str. Avram Jancu (v. Kossuth)-u. 13., Füschi-palota. Röntgen laboratórium, kékfénykezelés.

* A Továbbképző tanfolyamok idej rendje az Orsolya zárdában. A továbbképző tanfolyamok rendje a vonatkozólag tudomására hozzuk az érdeklődő szülőknek, hogy a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek és 10-éig tartanak. Két új szakkal bővült az idén a tanfolyamok sora, még pedig kereskedelmi, irodalmi és háztartási szakkal. Így az idej tanfolyamok lesznek, ipari, kereskedelmi háztartási, művészi, zenei és elméleti. Igazán új a rendje is az idén a tanfolyamnak, ugyanis a szülő szabadon választhatja gyermeke számára az egyes tanfolyamokat, sőt kombinálhatja az elméletivel azt a gyakorlati tárgyat, amire gyermeke neveltetésénél különös gondot fordítani. Számos gyakorlati tárgyak jelután lesznek, így a délelőtti órák egy része felszabadul. Az összes tárgyak látogatása csak arra kötelező, aki valamely szakkal képesítéshez akar jutni. Bővebb felvilágosítást a beiratkozás ideje alatt lehet nyerni 8—1-ig délelőtt. A tandíjak ugyanazok mint tavaly voltak.

* Beiratások a társulati fiú és női felső kereskedelmi iskolában. A beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 8-ig zárólag tartanak naponta 9—12-ig. Az előjegyzett tanulók újból tartoznak jelentkezni. A tandíjmertései kérvények szeptember 8-ig adandók be. A javító és pótvizsgálatok szeptember 10-én kezdődnek; eziránti kérvények augusztus 31-ig nyújtandók be. Részletes tájékoztató az iskola hirdető tábláján. Az igazgatóság.

* Sirköavatás. Megboldogult Moskovits Sámuel síremlékét f. hó 28-án délelőtt 11 órákor avatjuk fel a velenicei izr. temetőben, melyre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghívhatnak.

x FÖLDES címfestő Strada Saguna (Kapucinus-utca) 19.

Női szabók figyelmébe!

Télikabát modell album megérkezett

Ára: 650— Lei

a Hegedüs Hirlapirodában

Ha az emberiség tömege csakugyan olyan gyógyíthatatlan patrióta és harci vággyal teli: miért találjuk a hazafias irodalomban oly gyakran a kétségbeesett hazafiaskodásra való buzdítás hangját? ...

H. G. Wells.

* Szigorúan csak felnőtteknek. A legszebb szerelmi történetek. Az Evoé könyvbarátok és ingyencsek számára 500 kézzel számozott példányban készült. Az ősi könyvpiac utólérhetetlen szenzációja. Ára 150 Lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

x Férfisabók figyelmébe! Megérkeztek a legújabb férfi divatlapok a Hegedüs Hirlapirodába.

x Művészi fényképtelvételek Kertész fényképésznél. Bulevardul Regele Ferdinand 2. szám. Bazar épület, feljárt színház oldal, volt Molnár műterem.

„ANCORA” elvámolási iroda postacsomagok vámolását a mai napon megkezdte.

x MIELŐTT külföldre utazik, érdeklődjék vasúti jegyek és hálókocsik után a Hegedüs Hirlapirodában. (Nemzetközi Hálókocsitársaság fiókja.)

Angol „Tress” női kalap különlegességek érkeztek az Old England-ba.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma, csütörtökön utoljára látható a „Madame Larsac” című 6 felvonásos film, amely Henry Sardou hasonló című regénye után készült. A rendkívül érdekes téma Párisban és Velenében játszódik le és az eredeti felvételek nagyban hozzájárulnak a film szépségeihez. A főszerepet Eugen Neufeld játssza, kivéve még Biscot (Bimbula) a híres francia komikus játszik a filmben. Előzőleg színre kerül a legújabb Dorian-revü, melynek keretében a napokban lejátszott nemzetközi tenniszverseny döntő mérkőzése látható. Az előadások 6 és 9 órákor kezdődnek. — Jön a „Zöld kísértés”, a főszerepben Betty Compson.

Az emberek nyelve elegendő eszköz amaz eszmék kifejezésére, amelyek az emberi észben keletkeznek; de az igazi, mély érzés birodalmában nagyon gyöngye tolmács.

Kossuth.

Nagyvárad primadonnajelöltek siralmas vizsgálja

Ki is volt Petőfi, meg Arany János...

Az erdélyi magyar színészegyesületben tegnap tartották a felvételi vizsgát Kolozsváron. Ezen a vizsgán döntik el, ki méltó arra, hogy akkreditált színészként működhesse az erdélyi színpadokon.

Megjelentek Hetényi Elemér színésziskolájának növendékei is ezen az aktuson. Leővey Leó, a kitűnő kolozsvári színész volt a bizottság elnöke és a román kormány is kiküldötte képviselőit.

Már most a szürke bevezetés után rátérhetünk a vizsga különös eseményére. A különös, színes esemény szereplői — megfelelő elragadtatással szólva — a nagyváradai jelöltek voltak. Ime:

Egy bájos kisasszonyt, aki előtt a színész pálya szép álma ragyog, a bizottság elnöke súlyos irodalmi problémák felől kérdez. Például ilyen súlyos kérdés: kicsoda is Bánk Bán szerzője. Önagysága graciosusan félrehajtja fejecskéjét:

— Katona, — kérem szépen.

— Ugy van, úgy van — helyes az elnök — és pedig melyik Katona?

— Katona Béla, kérem.

— Katona Béla? A Nagyvárad Estilap szerkesztője?

— Gondolom, igen.

Másik művész következik. Ugyancsak a nagyváradai iskolából. Ugyanannak az irodalmi tanárnak a növendéke. Feltesszük tudniillik, hogy magyar irodalmat is tanítanak a színésziskolában. Kérdés csak az, ki képviseli ezt a nagyfontosságú katedrát ezen a színészegyesületen.

— Mondja el kisasszony — fordul feléje a bizottság egyik tagja — mondja el mit tud Petőfi Sándorról.

— Sándorról?

— Igen. Persze Sándorról.

A kisasszony folyékonyan adog:

— Petőfi Sándor... Sándor... dor... izé... igenis... Petőfi...

Nos, a művész egyáltalán azt se tudta volt-e a világon egy nemzetnek ilyen csodálatos költője.

— Én kérem szépen nem jártam olyan iskolába, ahol ezt tanulhattam volna.

Kis pánik. A kisasszonyka kedves pukedlivel távozna már, de most Neamcu Otonell, a kultusz-kormány képviselője próbálkozik még egy kérdéssel:

— Szíveskedjék megmondani ki volt Arany János?

A szenzáció az, hogy a román cenzor nem tud magyarul, románul tette fel a kérdést, amit Leővey tolmácsolt.

A művész elbűvölően hallgat, csak művésznők tudnak ilyen elbűvölően hallgatni.

— Hova való a kisasszony? — töri meg Leővey a csendet.

— Nagyszalontai vagyok kérem.

— Igen? Nagyszerű. Tehát: Nagyszalontai? És hol született Arany János?

Csend.

— Gondolkozzék kisasszony, ki született Nagyszalontán?

— Ó, sokan születtek, nagyon sokan születtek ott. Mi különben már elszármaztunk Szalontáról.

Ez mind így történt. Nem tréfa, nem izetlen vicc, nem sértő persziflázs vagy támadás.

— Ki írta a Taifunt? — kérdik még egy aranyos divajelölttől.

— Valami Lengyel? Nem? Egyébként is én operettre megyek.

— No akkor csak egyet. Ki a legkiválóbb ember Váradon? Önagysága körül néz, kissé rá-

vasz, de ki tud még ily cukrosan mosolyogni?

— A legkiválóbb?

— És az asztal mögött — méltán — drukkoló Hetényi Elemérre mutat:

— Az igazgató ur.

Eddig van. Milyen siralom! Szabad vizsgára engedni egy színésziskolának ilyen készültséggel a növendékeit? Ki felelős ezért? Ki viseli a felelősséget ezért a magyar kultúrával szemben, amivel annyira teleszedik némelyek a szájukat.

A Nagyvárad Estilap körkérdései

Mik lesznek a bírálóbizottság tagjai?

Tegnap számunkban megindítottuk a Nagyvárad Estilap szellemi versenyt, amely iránt a közönség körében már is meglepően nagy érdeklődés mutatkozik. Többen fordultak hozzánk felvilágosításokért a pályázat részletei iránt és az érdeklődők köréből elhangzott kívánságokhoz képest a pályázat határidejét kitöltük

1925 október 1-éig.

A felvetett problémák megoldásához tényleg az egy hétre tervezett pályázati határidő nem elegendő, viszont az ujonnan megállapított határidőn belül mindenkinek bőséges ideje lesz a válaszokat elkészíteni és hozzánk juttatni. Szükségessé tartjuk ismételt hangoztatni, hogy a verseny célja csupán szellemi torna, s célját téveszti az a pályázat, amely túlzottan tudományos eszközökkel igyekszik a feladott témákat megvilágítani, ahelyett, hogy egyszerű, közvetlenséggel és az egyéni érzések spontán megnyilatkozásával törekednek a feleleteket megadni.

A pályázatokhoz szavazólapokat fogunk kibocsátani.

A Nagyvárad Estilap a következő hölgyeket és urakat kéri föl a bíráló-bizottság tagjaiként:

Dr. Karácsonyi János püspök, P. Gulácsy Irén, dr. Edelmann Menyhért, Wertheimstein Viktorné, Radóné dr. Kempner Magda, Bertram Brunó, Champier István, dr. Adorján Emil, dr. Dénes Sándor, dr. Kovács Zsigmond, Kőszeghy József, Hegedüs Árpád, dr. Kocsán János és Hegedüs Nándor.

A bíráló bizottság kijelölt tagjait ezután kérjük föl, hogy a tisztséget elvállalni és bennünket arról értesíteni szíveskedjenek. A juryben helyet foglalnak a Nagyvárad Estilap szerkesztői is: Marton Manó főszerkesztő, Katona Béla felelős szerkesztő, Erdős Iván helyettes szerkesztő.

További részleteket a Nagyvárad Estilap holnapi számában fogunk közölni. Ekkor teszünk jelentést a kétségkívül szenzációt

keltő jutalom díjakról is, amelyek igazán méltóak lesznek kulturális akciónk nivójához.

A kormány lapjának súlyos vádjai egy bukareszi újságíró és Blank Arisztid ellen

Az ellentét a Viitorul című kormánylap és az Adeverul között nem éppen friss keletű, tehát nem kell meglepődni azon, ha a legválogatottabb rágalmakkal illetik egymást. Ami veszekedés azonban most fejlődött ki a két lap között, annak nincsen párja az utóbbi évek sajtóbotrányainak történetében. A „Viitorul” ugyanis a következő két halatlanul súlyos állítást kockáztatja meg:

1. Hogy Socor Emil, az „Adeverul” és a „Dimineata” igazgatója az orosz szovjet-kormány szolgálatába állott — és áll ma is, miközben igyekszik az állam rendjét zavarni és a tömegeknek a koronába vetett hitét megingatni.

2. Hogy majd elvállik, vajjon az a „szeszélyes bankár”, aki az „Adeverul”-t és ennek rokonait pénzei, lesz-e olyan vakmerő, hogy folytassa a ve-

szélyes játékot, amit a campani kommunista pártklubnál megkezdett.

A „Viitorul”-nak ehhez a két állításához a „Cuvantul” a következő megjegyzést fűzi:

— A „szeszélyes” bankár, aki a kommunizmus veszedelmes játékát üzi, nem lehet

Szeptember 29-ére halasztják a Reinitz-pör váradai tárgyalását

Hirt adott róla az Estilap, hogy a nagyváradai ítélőtábla Reinitz Jakab bűnpörének feljebbviteli tárgyalását szeptember 28-ára tűzte ki. Mint-hogy ez a nap véletlenül a zsidó hosszunappal esik egybe, Reinitz, — vallásosságára való hivatkozással, — a tárgyalás elhalasztását kérte. Az erre vonatkozó kérelmet dr. Si-

monca György, — Reinitz nagyváradai védője, — tegnap nyújtotta be a Táblán. Bár a bíróság ez ügyben még nem határozott, — a főnálló törvények értelmében — kétségtelen, hogy a kérést teljesíteni fogják.

Ertesülésünk szerint a tárgyalást szeptember 28-áról 29-ére fogják elhalasztani.

— Kérdezzük a kormányt — folytatja a „Cuvantul”, — ha valóban vannak bizonyítékai arra, hogy Socor igazgató „Mcszkva titkos ügynöke”, s hogy Blank Arisztid az az ember, aki a kommunista mozgalmat pénzei, — akkor hogyan lehetséges az, hogy mindmáig nem indított ellenük bünvádi eljárást. Hiszen ez annál is könnyebb volna, mert osztrómalapot van.

— De ha nincs bizonyíték, — végzi a „Cuvantul”, s ha az egész nem más, mint a polemia elfajulása, kérdezzük a „Viitorul”-t, mikor hágy fel ezzel a szokásával, hogy állandóan oly könnyedén odavágja mindenkinek az árulás vádját? A gyanúsítgatásoknak az az atmoszférája, amit ez a módszer teremtett meg, már túlságosan veszélyessé vált.

Franz Conrad von Hötzendorf

halálával eltűnt a XX.-ik század történelmének egyik legérdekesebb alakja. A volt osztrák-magyar monarchia vezérkari főnöke pozíciójánál fogva természetszerűen egyike volt azoknak az egyéniségeknek, akiknek a világtörténelem irányításában vezető szerep jutott. Egy nagy érzés dominált ennek az öreg katonának agyában: a dinaszticizmus. — Nem népeket, nem államot akart szolgálni — és nem is szolgált, — hanem mindig csak az uralkodót, aki előtte eszmévé finomodott. Hadvezéri kvalitásairól majd a történelem fogja megmondani a kritikát, maga a forradalom óta állandóan emlékiratain dolgozott (egy részét ki is adta), a melyekben természetesen védeni igyekszik az elveket, amelyek egykori magas pozíciójának betöltésében vezették.

Végrendeletét tegnap este bontották fel. Azt kívánja benne, hogy a harctéren elesett fia mellé temessék, a bécsújhelyi temetőbe.

Bécsi lapok megemlítik, hogy Conrad lelkes híve volt annak a mozgalomnak, amely Ausztriának Németországhoz való csatolását kívánta.

Egy fiatalíró halála

Csendesen, szerényen, szinte mégezért az utolsó lépésért is bocsánatot kérve — úgy, amint életében szokta — szegény Korda Béla is itthagytta ezt a szomorú világot. Tudta, előre el volt készülve rá, hogy fiatalságának, alkotó erejének legszebb időszakában kell átmenni a másik végtelen birodalomba, a nem-lét országába. — tudta és alig tett ellene valamit, hogy a vigasztalan határidőt kitolja — és mégis, mintha patriarchai korra készült volna, úgy tudott a tiszta idealizmus fenkölt hitével beszélni a jobb jövőről, — nemcsak a maga, de az egész emberiség eljövendő jobb világáról, amely nem a hangos butáké, nem az agresszív öndicséret reklámjával dolgozóké, hanem az igaz, komoly és tisztaszívű tehetségeké. Mert Korda Béla — tehetség volt, akit, — ha a kisváros otromba exkluzivitása nem is igen vett észre, — elismertek s tiszteltek a legkomolyabb irodalmi körökben.

Ma délután 4 órakor temetik Korda Bélát a Cantemir (Beöthy Ödön) utcai gyászházban.

A HEGEDÜS HIRLAPIRODA KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA

a következő jó könyveket ajánlja:

Szederkényi Anna: Lázadó szív 2274

A legnépszerűbb magyar író regénye a szerelemről.

Horro Pál: Egy dikkor története 559

Az önmagunk iránt való heves érdeklődés tüzel bennünket tovább, ha belekezdünk, mert őszinte rajongó szeretettel teljes írás az emberről.

Hankland Andreas: Végzet ionala 2625

Regény a napi imádság és a vérbosszu szenvedélyes világából.

Tolsztoj Leó: Föltámadás 870

Tolsztoj kereszténységét, felebaráti szeretetét, az erkölcsi jó után való állandó törekvést a legtökéletesebben a Föltámadás című regényéből ismerhetjük meg.

Höcker: Az utolsó kaland 1966

E pompás menetű regény a szerelem örök témájának merész és megkapó új változata.

Allorge: A tőzsde ura 2344

A regény a gondolatolvasás fantasztikus adományával megáldott bankár kalandjait veszi tárgyul.

Knut Hamsun: Halk hurokat 2055

Egy utjavasztett asszonylélek tragédiája.

Victor Margueritte: Lerbier kisasszony legényélete 698

A regény hősnője egy fiatal lány, aki bűnbe esik, de a bűnös életben nem jól érzi magát. Sok csalódás és szenvedés után visszatér a rendes életbe, megtalálja a békességet s a szívét, melyet hiába keresett másutt.

Jack London: A nap fia 913

A nap fia a tropikus nap hevétől feketére sült hajóskapitány, aki az ausztráliai szigettengeren ide-oda csatangol kis hajójával.

Segélyt kérnek a várostól az elmúlt gyermeknyaralításra

A Str. Calvin (Ritoók Zsigmond)-utcai iskolabizottság dicséretes buzgalommal gondoskodik az iskolájához tartozó szegény és beteg gyermekek nyaralításáról. Ezidén több szegénysorsu, nagyon

gyenge állapotban lévő gyermeket küldött ki Rézbányán felállított üdülőtelepére és most az akció befejezése után kérelemmel fordul a városi tanácshoz, hogy a nyaraltatási

költségek nagy kiadásaira való tekintettel, ötezer lei segéllyel járuljon hozzá az akcióhoz. Nem kétséges, hogy a tanács teljesíteni fogja a szerény kérést.

Balkáni konföderáció — Konstantinápoly székhellyel? A görög sajtó keleteurópai népszövetség eszméjét propagálja

Bukaresti tudósítónk táviratozza: Athénből érkező jelentések szerint a görög sajtó az utóbbi időben egyre sürűbben hangoztatja, hogy Konstantinápolyt, a balkáni népek konföderációjának székhelyévé kell tenni. Konstantinápolyban lenne a balkáni döntőbíró, továbbá különböző bizottságok, amelyek arra vállalnák, hogy egyrésze elismerték az államok között felmerülő ellentéteket, másrészt pedig arra, hogy élénkítsék a balkáni országok között a gazdasági összeköttetést. Két világrészt köt össze ez a város, amely sohasem veszti el fontosságát kereskedelmi és stratégiai szempontból. Az angorai kormány nem volna semmi kifogása ez ellen, mert Konstantinápoly fennállását hozná magával.

A konföderáció haszna megmu-

tatkoznék rövid időn belül, — így gondolja legalább a görög sajtó. Először is, a Balkán-félsziget volt mindig az európai háborúk tűzfészke. Innen indult ki az 1914-18-as világháború is. A balkáni államok saját érdekeikben cselekszenek, ha a föderációt megcsinálják. Viszont a haladó Konstantinápoly új életre kapna.

Mégis, maga a görög sajtó bevallja, hogy nagy nehézségek állnak a konföderáció útjában. Mindenekelőtt pszichológiai okok. Ugyanis a Balkán népei között egyaránt vannak győztesek és legyőzöttek, akiket ma még nehéz volna közös nevezőre hozni. Azután meg az egyes győztes és egykor szövetséges államok között is vannak lappangó ellentétek. Pedig ez volna az egyetlen módja a Balkán pacifikálásának.

Újabb részletek a nagykarolyi borzalmas gyilkosságról

Az Estilap hírt adott arról a borzalmas gyilkosságról, amelyet mezőteremi cigányok követtek el és amelynek nyomozása rendkívüli eredményekkel járt.

A szatmári ügyészség tegnap délelőttre rendelte el a kutból kihuzott Koncányi Balog Agnes hullájának felboncolását. Dr. Marchis Adrian kórházi főorvos, dr. Müller vasuti orvos, dr. Erdőssy Elemér vezető járásbíró és Sinkai Ferenc jegyzőkönyvvezető jelentek meg a kórház hullaházánál a borzalmas aktusnál.

A hullaház körül állottak az áldozat testvérei is. A hullát rejtő deszkaládából rettenetes bűz terjengett. A cigányok az asztalra borították a hullát, amely a gyilkosok alapos munkájának a jelét viselte magán. A gyilkosok

a szerencsétlen asszonyt négy-szeres halállal ölték meg.

Azonkívül, hogy marólugot itattak vele és összeverték,

kötelet is hurkoltak a nyakára,

azután kezeit nyakához kötötték (ezért nem látszott tegnapelőtt az egyik keze, úgy, hogy azt hitték, azt is levágták) és

belekötötték a zsákba melyben guggoló helyzetben helyezték el.

A két és fél hónap alatt teljesen lerothadt az asszony ajka és orra, sőt halála okát is azért nem tudták pontosan megállapítani, mert tüdeje is megrothadt és tele volt féreggel.

Az orvosok szerint nincs kizárva, hogy

az asszony még élt, amikor a kutba dobták.

A teljes boncolás lehetetlen volt. A teremi csendőrök őrizetbe vették azt a gyermeket is, aki a

cigányoknak a gyilkosság előtt a lugkövet hozta. A gyermek bevallotta, hogy

tudott a gyilkosságról, de nem mert jelentést tenni, mert a cigányok megfenyegették, hogy az asszony után dobják a kutba, ha valamit elárul.

A gyilkosok ellen több, mint harminc tanut hallgatott ki a rendőrség a téglagyár telepén. Azt vallották többek között, hogy

megöléssel fenyegették a cigányok a téglagyár igazgatóját és üzemvezetőjét is.

A mezőteremi csendőrök tegnap a cigányokat vallatták, akik beismerték a gyilkosságot.

Azt vallották, hogy a zsákba kötött asszonyt egy Lakatos nevű cigány vitte a hátán a kuthoz, a többiek addig a kut fedődeszkáit szedték le. Az elvetemedett cigányok még a deszkákat is ellopták.

Az áldozat testvérei a boncolás ideje alatt ismertetik a gyilkosság előzményeit.

— Detektív volt, — mondják — mindig megmondta a csendőröknek, ha lopott valaki. A többiek haragudtak rá és Balog Ferenc még azt is mondta, hogy inkább összeköltözik vele vagy két napra, de megöli.

— Pünkösöd előtt Börvelyben történt rablás és akkor azért ment Agnes a téglagyárba, mert tudta, hogy ott vannak a rablók. Ott fogták három napig üttették, verték és itatták (erre tanuk is vannak.) Azóta csak most látjuk.

— Ne tessék hozzányulni doktor ur, — mondják az orvosnak — annak kellene itt babrálni, aki megölte.

Igazuk van, szörnyű büntetés lenne.

A gyilkos cigányokat ma szállítják át az ügyészség fogházába, bűntársaikat pedig körözik.

SPORT

Miért késik az őszi mérkőzések sorsolása?

Alig pár nap választ el a bajnokság őszi fődruclójának megkezdésétől és még nem történt meg a mérkőzések időpontjának kisorsolása. A késés izgalomban tartja a csapatokat mert nem tudnak kellő időben felkészülni a döntő mérkőzések lejátszására és nem tudják beosztani a csapatok játérendjét. A szövetség figyelmét felhívjuk erre a súlyos hibára és reméljük, hogy a szezon megkezdése előtt megejtik a sorsolásokat.

AMTE-NAC mérkőzés a Károly-trónörökös pályán

A NAC tornászünnepélye

Kedves mérkőzés színhelye lesz vasárnap délután a Károly trónörökös pálya. Ekkor fog revansot venni a nagyváradi bajnokságot, a NAC az aradi munkáscsapatot az AMTE-én. A két csapat legutóbbi találkozása alkalmával a NAC 2:1-es vereséget szenvedett és így a mérkőzésen minden erejét latba fogja vetni, hogy a csorbát kiköszörölje. A mérkőzés egyébként is nívónak ígérkezik, mert az aradi csapat ma kitűnő formát mutat és a Törökvis is 1:1-es eldöntetlen eredményt tudott csak elérni vele szemben.

A mérkőzés előtt a NAC tornászcsapata tartja tornászünnepélyét, amely szintén kiváló sporteseménynek ígérkezik. Különös érdeklődésre tarthatnak igényt azok a számok, amelyekben női tornászok is résztvesznek. A tornászünnepélyen bemutatásra kerülnek az aradi országos tornaversenyen kitüntetéssel bemutatott sportatrakciók is. A tornamutatványok egyes számait a 86-ik gyalogezred zenekara kíséri.

Újból játszik a Sámson-Olympia meccset

A vasárnapi Sámson-Olympia selejtező mérkőzés Szatmáron 0:0, eldöntetlen eredménnyel végződött és így még nem bizonyos, hogy melyik csapat kerül az első osztályba. Az intézőbizottság előreláthatólag új terminust fog kitűzni a mérkőzés lejátszására, amely ezúttal Mármaroszigeten fog lefolyni, mivel a legutóbbi mérkőzést Szatmáron játszották le. Sportkörökben nagy érdeklődés nyilvánul a mérkőzés iránt.

○ A NAC rendkívüli közgyűlését vasárnap délelőtt tíz órakor tartja a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében. A rendkívüli közgyűlésen beöltöztetésre kerülnek azok a tisztviselők, amelyekről a legutóbbi közgyűlés óta lemondtak.

A régi Várad romantikus esztendei

EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(18)

Hoványi direktornak a haza már jócskán ezüstbe kezdett csillogni, amikor megható szemérmének regényes tavasza ki-
ragzott. Rokona, Ámon Mar-
gitt, az előkelő, grandiózus vi-
lági primadonna egyéni bájai
pódították meg. Hoványi a
színházi bizottság elnöke volt
és ha valaki, ő méltán állt ezen
a helyen, mert rajongott és ál-
mózott a művészetért. De mi-
kor Somogyi szinigazgató
Ámon Margitot Nagyváradra
szerződtette, a színházi bizott-
ság elnökét nagy erőfeszítés-
sel lehetett megtartani a színe-
zet hasznára ebben a pozíció-
ban, mert kényes becsületér-
ése parancsára mindenáron
arra akart állni.

Somogyi Károly szinigaz-
gató, de nem is Somogyi Ká-
roly, hanem a nagyvárad szin-
ház korlátlan hitelt élvezett,
mert a Nagytakarékban az volt
a feltevés, hogy a színháznak
— akármibe kerül — nem sza-
d fejlődésében percre sem
megállni. Amikor az is meg-
történt, hogy valaki a részvé-
nyesek közül elejtett egy hal-
vány célzást a színház segít-
sége dolgában, Hoványi Géza
egy igazgatósági ülésen jegy-
könyvbe foglaltatta azt a
felvetést, hogy a színház tar-
tásait magánvagyonával
állal kezességet.

Jó jó, de ilyenforma volt a
színház a színészekkel szemben.
Színészekkel, újságírókkal.
Are való is lett volna a pince-
lő csodálatosan kedves in-
zménye? A színész úr el-
ment Hoványhoz és finom
arbay-i hajlongással átadta
az forintos váltóját. A lénye-
s az volt, hogy az aláírások
szabályoknak megfeleljenek.
Egyis teszem: elfogadó Nyá-
ny Antal, forgató Bérczi
József, kibocsátó nagytü. Fü-
di József. Hozzáférhetetlen
mitásu nevek. Nem is volt
Kispipa ecetfája alatt a főúr
arcába olvadt.

Színész, skribler nem mehe-
t hiába. Nem tehetünk róla, a
Nagytakarékban szerettek ben-
nünket.

Igazgató úr, baj van, téli-
való ruha kellene a cölök-
nek.

Hozott váltót?

Váltót, hogyne. És mi-
aláírásokkal! Dutka
Liptai Károly. Prima-
donna már el is volt intézve a
színház összes árszabá-
lyait. De voltak néha ne-
napok. Az ember nyújtotta
váltócskát. Az igazgató fa-
r volt és türelmetlenül rág-
ta kuba végét:

Jó kedves, hagyja itt,
beszéljek Hlatkyval.

Ujjuj! Ez rossz volt. Ez
hát. Ha azt mondta, Hlat-
kyval beszél, annyit jelentett,

hogy nincs pénz. Azonban biz-
tos volt az eszkont, ha így fo-
gadta a látogatót:

— Na jó, jöjjön be tizenket-
tőkor.

Ez készpénz volt. Mérget le-
hetett rá venni. Így történt,
hogy Szarvasi Soma, a
kedves szerelmes színész be-
hervadt nagy lelkitusák után a
vezérhez egy ötven forintos
váltóval:

— Igazgató úr, arra kérem
alázattal, ne méltóztassék be-
szélni Hlatky elnök úrral.

— Mért? Utódott meg Ho-
ványi.

— Mert rosszkedvű az igaz-
gató úr. Tessék csak megén-
gedni, hogy tizenkettőkor
jőjtek.

Hoványi nagyot nevetett és
intett Bösörmenyi Géának a
pincekezelőnek:

— Fizessenek kamatok levo-
nása nélkül ötven pengőt a
művész úrnak.

Mondani se kell, hogy ezek
a váltók a vezérigazgató ma-
gántárcájában lelték sirjukat.

Egész más volt Reismann
Mór. Nem szenvedte a köny-
nyelmű bohémet. És mégis
csak beállított hozzá Halász
Lajos egy százforintos váltó-
val:

— Kérem, sziveskedjék ezt
nekem leszámolni.

Reismann keserű mosoly-
lyal forgatja a papírt:

— Nagyon sajnálom, ilyen
kis összegű váltókkal nem fog-
lalkozunk.

Halász a legtermészetesebb
mozdulattal nyult a zsebébe:

— Kérem direktor úr, ez nem
akadály. Méltóztassék.

És egy kétszázötven forin-
tos váltót tett a zord bank-
lőnök elé, aki nem térhetett ki
többé...

Hlatky Endre

a Nagytakarék elnöke volt. El-
nöke volt amellet a szabad-
elvű pártnak és sok minden
társaságnak, vállalatnak, tes-
ületnek. Neve presztizst, súly-
és bizodalmat jelentett. Sze-
rencsége és tehetsége emelte a
legszébb pozíciókba és a vára-
di patrioták szeretetébe. Na-
gyon népszerű ember volt a
szaniszló-utcai kuria gazdája,
a tekintélyes fiskális. Újság-
íráson kezdte, de a mesterseg-
írási részét, magát az írá-
nem szerette. Szellemes publi-
cista volt, de mihaszna, ha
kéziratot nem lehetett kivés-
belőle. Hiszen, ha írni nem ke-
lene? Diktálni? Várni, mi-
nincsen szót pontosan leírni?
Azt külön idegek kellettek
volna. Gyorsíró meg hol volt
még abban az időben? Csoda-
szánta ment, hogy a fiatal
Adorján Emil Pesten diplo-
mát szerzett a sztenográfiá-
ból, itthon meg talán egy-két

komoly tanár kapiskálta Mar-
kovics-Gábelsberg fura hierog-
lifáit. Mit volt mittedni? Hlatky
Endre éjszakákon át a Nagy-
várad nyomdájában, az ütött-
kopott regálisok közt sétálva
direk a szedő kezére mondta
a másnapi, talpraesett vezér-
cikket.

Maks a úr, aki akkoriban
eleven, hangos legényke volt,
s most itt a mi nyomdánk ked-
ves, csendes öregei közt illeti
hely az első sorban. Maks a úr
szedte esztendőig kapásból a
nehéz kuriális szavakat, ame-
lyek bős gránátokként rob-
bantak fel a tekintetes, nemes
tanács asztalán.

A nyomdában sok volt a

patkány s a szedőgyerekek
szenvedélyesen cserkésztek a
kézzelhajtott öreg lapnyomtató
masina körül. Hlatky leszerelte
a vadászokat:

— Nézzétek szegény jószá-
gok szemét. Nézzétek, milyen
értelmes, eleven, okos. Tele
van örömmel. Ezek is szeret-
nek élni, hadd éljenek, nem
elég szomorú, hogy így kell
nekik élni?

Az embert is szerette, sőt a
hitvány embernek is meg tu-
dott bocsátani. Sokszor han-
goztatta, hogy az emberek
nagy része azért becsületes,
mert fél a börtöntől.

(Folytatom.)

A szélvihar átfújt egy vasuti kocsit a biharpüspöki határon

Ki nem emlékezik a fiúmei cá-
pára amelyet a néhai békeidőkben
minden évben következetesen ki-
fogtak az uborkaszézonnal küzkö-
dő sajtótermékek javára. Rossz-
májú olvasóink közül bizonyára
soknak fog eszébe jutni ez a régi
mementó, amikor azt olvassa az
Estilapban, hogy a keddi szélvihar
átfújt egy teherkocsit a biharpü-
pöki határon. Pedig — akár hi-
szik, akár nem, — megtörtént ez a
hihetetlen eset.

A minapi nagy vihar ugyanis
nemcsak Váradot verte végig, ha-
nem egész Bihar megyében pusztí-
tott. Sőt: a destruktív vihar még
az országhatárokat sem respektál-
ta és — mint halljuk — Biharpü-
pökin túl is nyargalászott. Így
történt, hogy egy Biharkereszt-
esen vesztelő teherkocsit — hiva-
talos parancs és menetrend ellené-
re — elindított az orkán. A vagon
bizonyára csodálkozott egy kicsit

azon, hogy mozdony helyett a
szélvész hordozza a sinen, de —
nem lévén spekulatív lélek —
nem sokat foglalkozott a dologgal,
hanem ment, ment a megszo-
kott uton és szépen átsételt Bihar-
püspökibe. Nem nézte, hogy a sze-
mafor tilos-e, vagy szabad, nem
törődött azzal, hogy a bakterok
riasztólag lóbálták előtte a piros
zászlót: csak jött, jött és átlépte
a határt...

Kis hujja, hogy diplomáciai bo-
nyodalom nem keletkezett a do-
logból. Keresztesről áttelegrafál-
ták Püspökibe, hogy megszökött a
vagon és sürgős intézkedést kér-
tek a renitens teherkocsi megfé-
kezésére. Ez meg is történt: Bor-
son gerendákkal eltorlaszolták az
utját és nagy nehezen lefűlélték a
renitens határátlépőt, akit, vagyis
amelyet aztán szépen visszakísér-
tek a határon, Magyarországra.

Hogyan látja a trónkövetelő Oroszország jövőjét?

Cyrrill nagyherceg, aki magának igényli az orosz trónt, nyilatkozik a szovjeturalom végéről

Még 10—12 év előtt Lenin és
Trotzkij Közép-Európa kávéházai-
ban üldögéltek és sakkoztak, ha
történetesen nem vitatkoztak tár-
saikkal a kommunizmusról, vagy
nem dugták össze fejüket titkos
politikai összeesküvésekre. Ha azt
mesélték volna a kávéház többi
vendégeinek, hogy ezek a sápadt,
ápolatlan férfiak néhány évvel ké-
sőbb a Kremlben fognak ülni s
Miklós cár óriási birodalma felett
egyeduralmat fognak gyakorolni,
gunnyal és fejszével fogadták
volna. S amikor ezek a sajátságos
emigránsok valóban hatalomra ju-
tottak, alig akadt valaki, aki is-
merte volna őket. Csupán egy ki-
csiny, politikailag érdekelt kör
tudta, hogy kik ezek az emberek.

Vajon hogy fogadnák azt, aki
ma állítani merné, hogy három év
mulva ismét egy cár ül Orosz-
szág trónján, egy egészen ódivatu,
konzervatív cár Isten kegyelmé-
ből? Bizonyára nem járna jobban,
mint az 1914-iki proféta, mert az
emberi szellem kényelmes és haj-
landó a ma fennállót örök érvé-
nyűnek elképzelni. Most is csak
kevesen vannak, akik ismerik azt
a férfit, aki, ha a feje szerint
megy minden, elődei trónjára lép
és a cári hatalmat a kommunizmus
romján újra feltámasztja. Volt al-

kalmam ezzel a férfival beszélni,
megmondom kicsoda a reproduká-
lom nyilatkozatait, amelyeket ter-
veiről, Oroszországról és annak
jövőjéről tett.

Az a férfi, aki igényt tart az
orosz koronára s önmagát
máris cárnak tekinti, Cyrrill
Wladimirovics.

Unokabátyja a meggyilkolt cár-
nak, mert atyja fivére volt III.
Sándornak.

Köburgban laknak, egy kisvá-
rosban Thüringia és Bajorország
között. A nagyhercegnő atyja, az
edinburgi herceg, 1900-ban bekö-
vetkezett haláláig Szász-Köburg
és Götha hercegségen uralkodott.
Róla nevezték el azt a palotát,
ahol az orosz uraságok laknak. A
várkastéllyal szemben áll ez a pa-
lota s „Villa Edinburg” a neve.

Akik Cyrrill nagyherceg környe-
zetében élnek, — orosz arisztok-
ráta és tisztek — úgy bánnak ve-
le, mint császári felséggel, követ-
kezőképpen így kell őt cimezni
akkor is, ha valaki a vendége.

„Elhatároztam, hogy az első-
szülöttség jogával, — miként az
istenem és hazám előtt kötele-
ségem — élni fogok és szemé-
lyesen állok az orosz monarchis-

ta mozgalom élére, amidőn magam köré gyűjtöm mindazokat, akik hívek maradtak esküjök-höz és a dinasztának, akik engedelmességeknek az alaptörvényeknek és az orosz hazát szeretik."

Ezek voltak Cyrill nagyherceg szavai egy rendeletben, amelyet 1922-ben Cannes-ban kibocsátott egy kiáltványban, amelyet két évvel később Nizzából bocsátott világgá, ez foglaltatik:

"Oroszország és fiai iránt való szeretettől indítva, akik előttem mind egyenlők, valamint jogomra támaszkodva, megparancsolom az összes hadsereg és haditengerészeti fokozatoknak, valamennyi nő alattvalónak, minden egyesületnek, mely esküjét és köteletségét híven őrzi, hogy csatlakozzék ahhoz a törvénykövetelő irányhoz, amelynek én vagyok a feje és a jövőben kövesse utasításaimat.

— Testvérek a mi hazánkban, akik az elnyomók jármában nyögnek, tőlünk várják a felszabadító cselekedetet. Csak a halál gátolhat engem, hogy kötelesemet teljesítsem!..."

A császár világos sportöltőben fogadta az újságírókat. Szőke termetű, a negyvenes évek végén, de fiatalabbnak látszik, amit talán angolra nyírott bajusza okoz. Karcsu, hajlékony alakja a tengerész-tisztre vall. Fellelése disztigált, csupa kedvesség és lebilincselő szeretetreméltóság.

Beszélgetés Cyrill nagyherceggel

— Felségednek közelebbi értesülések alapján az-e a benyomása, hogy a szovjetkormány konszolidációban vagy destrúcióban van?

— Kérde a berlini újságíró.

— Valamennyi híreink Oroszországból (Cyrill Wladimirovics a pluralis mezejestatist használja), abban csúcsosodnak ki, hogy rendkívüli elégtelenség uralkodik — és ez nagyon is természetes, mert Oroszország négy évszázaddal vissza van vetve.

— De igen sok jelentés, például a „British Trade Union küldöttségének” jelentése is, egészen másképpen ecsetelik az ottani állapotokat?

— O felsege bölint és ajkán gunyos mosoly jelentkezik:

— Igen, olvastam a jelentést. Nevetséges, sőt groteszk! Mindent egyoldalúan látnak, ez a jelentés azt a benyomást kelti, hogy helyi használatra készült Angliában. Még a számok is el vannak fordítva. Amde az eredmény, amelyet el kellett érni, már előre adva volt s ezzel összhangban oldották meg a feladatokat.

— Felséged tehát maga előtt látja a mostani uralom végét. Mit gondol Felséged vajon annak megváltozását hirtelen felfordulás vagy fokozatos fejlődés fogja-e előidézni?

— Semmiesetre sem az evolúció volt a határozott válasz. — Valószínűleg hirtelen következik be az átalakulás, talán valamely kívülről jövő alkalomból. Oroszországban belül erős depresszió uralkodik és a hatalmi eszközök ezidő szerinti megosztásánál képtelenek valamire vállalkozni. Moszkva erős, a vörös hadsereg jól van felszerelve.

De másrészt a talaj megérett a felfordulásra, csak segítő kézre van szükség,

melyet az elnyomott nemzetnek kívülről nyújtanak és milliók fogják azt megragadni és a segítőhöz

csatlakozni. Ezt jól tudják a kommunista urak s már készülődnek is lassacskán a nyugdíjasok egzisztenciájának lehetőségére. Látom a Daily Telegraph-ból, hogy Trotszkij kastélyt vásárolt magának San-Remóban, nyilván, hogy ott pihenjen majd babérain.

— Hány kommunista van Oroszországban?

— 54. Csak az a kicsiny kör, amely Moszkvában a legiőbb állásokat tartja kezében.

— De hiszen sokkal több olyan orosz van, aki híve a bolsevizmusnak?

— Egymillió abból a százmillióból, akik Oroszország határain belül laknak. Az az ötmillió, aki külföldön él, valamennyi ellensége a bolsevizmusnak.

Házsor a levegőben

A londoni nagy útépitések során, amit a növekvő forgalom szükségessé tett, most az Oxford-street alatt van folyamatban a legújabb csoda. A járókelőknek, a hatalmas kocsi forgalomnak sejtelmük sincs arról, hogy levegőben járnak, hogy alattuk hatalmas mérnöki munka folyik. Tunnelt építenek ki a Bond-street-i földalatti átlomás rekonstrukciójával kapcsolatban. A készülő tunnel fölött emelkedő épületek súlyát 5000 tonnára becsülik. Fundamentumuk 35—40 lábnyival van az utca szintje alatt és körülbelül egy tucat hatalmas vasoszlopra támaszkodik, a melyek egyenként 100—750 tonna súlyt viselnek. Ez alatt agyagréteg van és ezen keresztül furják az alagutat. — Hogy az ezáltal gyengült fundamentum ellenállását megtartsák, komprimált levegőt használnak, amely a súly egy részét viseli. Négyzetlábanként 4 tonna nyomásra a komprimált levegő 1 tonnányi ellenállást fejt ki. Szünet nélkül dolgoznak, három turnusban a nap 24 óráján, hogy gyorsan végezzenek a nagy felelősséggel és nehézségekkel járó munkával, amely azonban semmit sem zavarja a megszokott életet a fejük felett emelkedő hatemeletes palotákban.

Hasonló építési problémát oldottak meg öt esztendei munkával Northwich angol városban, amelynek talaja súlydelt és a város szívében az egész kereskedőnegyed két méterrel emelni kellett. Óriási emelővel kétszáz ház, raktárakat, a grófság tanácsházát emelték és a fundamentumok alatt földdel feltöltötték az egész területet. Mindez oly gondal és precizitással történt, hogy öt év alatt egy megcsörrenő üveg sem árulta el, hogy a várost a szó szoros értelmében kiszedik alapjaiból. Csak a napokban készült el ez a ciklopsi munka. De ilyesmin manapság már azok sem csodálkoznak, akikkel megtörténik.

Olcsó és elegáns

GYERMEKCIPOK „CARMEN”
gyermekcipőszalonban, Str.
L. Vulcan, (Nagy Sándor-u.) 4

A szerkesztő üzenetei

Hü olvasó. Szőnyeget így kell mosatni: keressen mindenekelőtt megfelelő nagy kövezett vagy terrazzo-helyet, amelyet természetesen gondosan felsikáltat. Most a szőnyeget lefekteti s bőséges vízben, lehetőleg kerti öntözőcső segítségével elől-hátul alaposan átáztatja. Majd nem tullugos házi-szappannal elől-hátul jól beszappanozza, úgyhogy a habja fehéren és sűrűn rajta maradjon. A szőnyeget összezsavarva egy éjjelen át így hagyja. Másnap nem tulke-mény sikárkefével darabról-darabra és bőséges víz igénybevételével kikéféli a szappant a szőnyegből, újra öntözőcsővel keresztüldolgozza, összezsavarja s egy falszőgletben felállítja, hogy a víz kicsu-ogjon belőle. Harmadnap meleg, levegős helyen, de ne közvetlenül a napon, hanem pl. fa alatt a fűvön kiteszi száradni (éjjelre behozza, nehogy újra nyirkos legyen) s addig folytatja ezt 1—2—3 napon keresztül, amíg teljesen meg nem szárad. (Ha légfűtés van a házban, akkor a kazánhoz igen jó szárítóhely). Ha nem biztos azonban a szőnyeg színeiben, t. i., hogy esetleg eresztenek, inkább ajánlanók, szerezzen be villamos kézi vacuum-cleanert: a port, piszkot az is nagyon jól kiboza a szőnyeg csomói közül. Semmiesetre se tessék a szőnyeget káposztával tisztítani (ahogy régebben ajánlották), s a porolás se használ a szőnyeg csomóinak!

B. Gy. 1. A kérdéztett ur már nincs Párisban. 2. Az igényeitől függ, hogy mennyibe kerül a párisi élet. Szépen megélhet napi 45—50 frankból, de elköltöheti természetesen, ennek akárhányszorosát is.

Xénia. Verse nem üti meg a kelő méteket, de azért merjük biztatni, hogy tovább is próbálkozzék.

Minorité. A népkisebbségek lélekszámát Európában ötven millióra becsülik, ideértve természetesen az európai Oroszországot is. Van kisebbségi probléma Olaszországban is, ahol az ujjonnan csatolt területeken (Dél-Tirolban) nagy számmal élnek németek, míg a Karsztvidéken horvátok és szlovének. Franciaországnak van német lakossága Elzászban és körülbelül 400.000 oiasz a Riviérán. De van kisebbségi kérdés Spanyolországban is, ahol a catalán népnek a spanyolhoz hasonló, de azért mégis különálló és gazdag irodalommal bíró nyelve van. Az angliai kisebbségi probléma: az ir kérdés pedig sokkal jobban ismert, semhogy hosszabban kellene róla szólni.

Institut. A fogadást ön nyerte: a budapesti Vörösmarty Akadémiának 40 tagja van (és több nem is lehet) épenny, mint a párisi Goncourt-Akadémiának. Kizárólag a szépirodalom ülnek benne.

Brodi: Rembrandt lejek 150 Lei

Prémkese

cipőfényesítéshez a legkönnyebb

Kötelező

Előírás szerint és legolcsóbban készíti

Biró László
Str. Ciorogariu (Uri-u.) 2

ZONGORAK részletfizetésre kaphatók „Sternberg” néli, Boulevardul Regele Ferdinand No. 14. 1803

Perfekt

Gyors és gépiro

lehetőleg román-német-magyar nyelvtudással felvétetik. Cím a Hegedüs Hirlapirodában

Vásznak, chifonok, damastárak nagy választékban legolcsóbban LEITNER MÁRTON Rt-nél

PERZSASZŐNYEGEK

részletfizetésre is kaphatók

Sternbergnél Bulev. Regele Ferdinand (Rakóczi-ut) 14 1803

Rómába utazók

kedvezményes vasúti jegyet válthatnak a Hegedüs Hirlapirodában. Társas utazások a világ minden részére.

LEITNER MÁRTON Rt-nél belinnek, belin pouplienek, zeilerek melyen leszálliva.

Esőernyő

legolcsóbb a készítőnél

Rosenberg Testvérek

Str. N. Iorga (Zöldfa-u.) 8.

Behuzás, javítás gyorsan készül.

UTAZIK?

Előbb jött be a

HEGEDÜS
Hirlapirodabó,

és kérjen felvilágosítást utirány és jegyek ára felől

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A nemzetközi hálókocsi társaság

(Compagnie Internationale des Wagon-Lits et des Grand Express Européens.)

Hivatalos menetjegyiroda

nyitott Nagyváradon a

Hegedüs Hirlapirodában

(Bul. Regele Ferdinand)

A közönség a menetjegyirodában a **mai naptól fogva** a következő jegyeket vásárolhatja:

hálókocsijegyet és élkezőkocsijegyeket

Romániára és külföldre

A román államvasutak és valamennyi külföldi vasút jegyeit (1. 2. és 3. osztályra.)

A Serviciul Maritim Román jegyeit

Konstantinápoly, Pyreusi tenger és Jaffa felé

valamint Dunahajózási jegyeket.

A menetjegyiroda vállalja az utasok podgyászbiztosítását, megrendel szobákat Európa nagy szállodáiban, szervez kiránduló utazásokat.

Minden felvilágosítás díjtalan

Telefon 458.

Távirati cím **Sleeping**

Mah-Yong játékszabályok és elszámolás ára 40 lei

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

APRÓ HIRDETÉSEK

Égy szó közlési díja

4
lei
A legkisebb apró hirdetés **40**
lei

LEVELEZÉS

JELI! Tehát most aktuális a Macskaköröm! Na nem baj. A fő, hogy én sokat fogok rád gondolni. A hátralevő egy-két szabad órát jól töltsd el, természetesen az ő társaságában. Sok csókkal. Én. 96

PILGRIM! K. F. Nem értem rá, sajnos a beígért levél megírásához. Ma azonban kipótólok. Sok szíves üdvözlét, szeretettel: i... 95

„MINDÖRÖKRE” levél van D. Z.-től. 94

Gyermekköcsik Szókénél, Piata Unió 16.

LAKÁS

BUDAPESTEN két iskolai hallgató tiszta, világos szobát keres. Cimeket a Hegedüs Hirlapirodába kérek.

EGY szobás, konyhás lakást három-négyezer lei lelépésért keresek. Cimeket Hegedüs Hirlapirodába kérek. 101

HAZIGAZDAK figyelmébe! Jó házbér ellenében keresek 1 szoba, konyhás, mellékhelyiségekkel álló lakást, lehetőleg a központ közelében. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 69

KÜLÖN bejárati elegáns butorozott szobát keresek a központban. Cimeket Hegedüs Hirlapirodába kérek. 59

CSINOSAN butorozott utcai szoba szeptember 1-től kiadó. Str. Tudor Vladimirescu (Magyar-utca) 10. szám.

MAGAS házbérért 2 vagy 3 szobás modern lakást keresek, csakis házigazdával tárgyalok. Cimeket „Házigazda” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 104

KÉT fiatalember keres különbejárati modern szobát, lehetőleg központban. Cimeket a Rimanóczi szálló portásához. 100

A nagyváradai bőrdandár és láskagyár

Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18 szám a att gyári helyiségében az összes gyártmányait

detailban is engr os gyári árban árusítja regie felszámítás nélkül
A garantált vulkan fibre 50, 55, 60, 65, 70, 75
bőrdandók árai nagyság centiméterekben. Árak: 542, 596, 650, 705, 758, 814

Gyári perzsa

jutányos árban részletre is kapható 1800

Sternberg

Argamun Spárta stb., új szőnyeg perzsa min tájuak sikerült vétel folytán

regiségkereskedő Bul. Reg. Ferd. 14

JÓ butorozott szobát keres garcon ur. Cimeket a Hegedüs Hirlapirodába. 48

BUTOROZOTT szoba kosztal vagy anélkül kiadó. Strada A. D. Xenopol (Lakatos-utca) 17. 86

ALKALMAZÁS

ZONGORA órákat adok kezdőknek. Ugyanott gyakorolni is lehet. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 38

VOLT idősebb kereskedő bármilyen állást elfoglal. Cím Horváth Lázárné, Strada Tace Ionescu (Körös-utca) 14. Ligeti. 61

BEJARÓ takarítónő kerestetik a reggeli órákra fél 8 órától fél 10 óráig. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 12. III. em. 21. sz. 102

TÖBB évi irodai gyakorlattal román nyelvet bíró perlekt gépirónő állását változtatná. Cím a kiadóban. 99

JÓMEGJELENESÜ ügynökök a textil szakmából magánfelek látogatására felvételnek. Kain Lajos és Társa, Piata Mihail Viteazul (Nagypiac) 5. 97

SUCHE deutsches Fräulein. Dr. Náda, Bul. Regele Ferdinand 55. 105

VASKERESKEDŐ segéd felvétetik. Leichtmann Jenő, Str. Astra (Gilyányi-utca) 6. 106

ADÁS-VÉTEL

Mielőtt **tűzifa-szükségletét** bárhol is beszerezné, saját érdekében hívja fel a **Stern vállalatot** tűzifa telepét **Telefon 309.**

Tekintettel a felhalmozott nagy készletre, széles l-só osztályu tűzifát olcsó áron ad, míg a készlet tart.

ELADÓ ház, szőlő és földbirtok 35.000 leitől 3 millióig. Értekezni Tománemál, Körös-utca 21, 3-6 óráig. 531

x Mielőtt elutazik, hívja fel a 458-as telefont és kerjen felvilágosítást utazására vonatkozólag.

ÜZLETHELYISÉGEK, kiadók. Cogalniceanu (Városház-utca) 11. Értekezni emeleten.

NÉMET szépirodalmi könyvek eladók. Strada Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön-utca) 30. Donát. 9

KÜLÖNFÉLÉK

EGY középiskolai tanuló teljes ellátásra, uri családhoz felvételt Zongorában is gyakorolhat. Cím Strada L. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 5.

GÉPAJOUROZAST olcsón szép kivitelben készít Erbsten Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28.

URINÖK figyelmébe! Madea és egyéb himzések vállalatok. Nicu Filipescu (Szarvassor) 23. pa Anna.

HERBST órák és szerés

Regina Mária (Bémer)-tér 1. Ezüstért, aranyért, briliántért gas árat fizetek.

Órákat, ékszereket olcsón javítótállás mellett.

Szemüvegeket olcsón árusítok

Ha lüddőre vagy külföldre utazol Aszódinál vásárolj

ménaszörpöt, gy akácméz, szalvát, szardiniát, friss csokoládéknokat, Füszer- és megeosztá ynál bani árat számít. zamatu pörkölt k utanozhatatlanok.

Aszódinál, Sas-palot

Megnyílt!

a Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 33. szám alatt szerb-módszer

komlós kényér sütődén

Elsőrendű kenyér! Napi árak olcsóbb! Privát sütes reggel órákor jutányos árban.

Konstantinovic

Fiókarusítás a Vitéz Mihály-sátorban. 19

32 év óta a Maria Királyné (S chenyi)-szállodában levő

órás- és ékszerész üzletén kényserüségéből ideiglenesen

Str. Saguna (Kapucinus-16. szám alá helyeztem)

A raktáron levő órákat, disztárgkat mélyen leszállított árban kiártom. Aranyat, ezüstöt, briliáns gyakat, müfogat ismét magas ár veszek Óra és ékszerjavítást és munkákat vállalak pontos kiszolásban. Tisztelettel: **Fren**

Benjámin órák és ékszerész

Új könyvekre pénzt ne költ

Olcsón ad **HEGEDÜS** kölcs

Ujdonságok kölcsönkönyvtára

Sonnenfeld Adolf-nyomda